

BEFEKTETŐI BAROMÉTER 2005

2005. DECEMBER

A Befektetői Barométer felmérés célja és módszere

Az Amerikai Kereskedelmi Kamara (AmCham) és a The Gallup Organization közösen készítették el felmérésüket, amely az AmCham tagvállalatoknak a magyar üzleti és befektetői környezetről alkotott véleményét és elégedettségét vizsgálta.

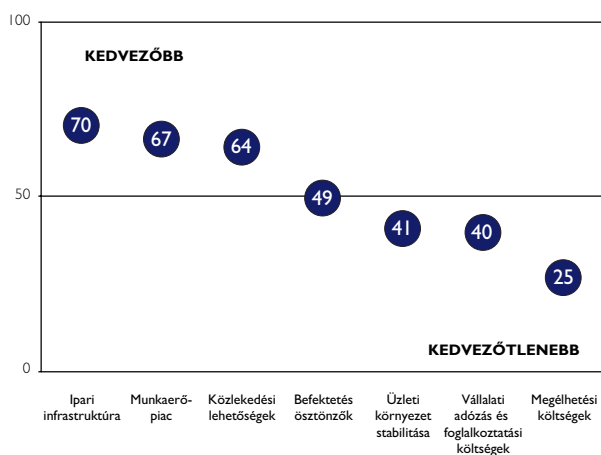
A kérdőíveket 114 AmCham tagvállalat elsőszámú vezetője töltötte ki, papíron vagy az interneten keresztül. Az adatgyűjtés 2005. július közepén indult és ugyanez év szeptemberében fejeződött be. A felmérést a The Gallup Organization támogatta, az eredmények közzétételét a Clifford Chance segítette.

Összefoglalás

A Befektetői Barométer 2005 felmérése szerint, az elmúlt 5 évben az AmCham tagvállalatainak¹ helyzete jelentősen javult, és a válaszadók optimisták az elkövetkező 5 évet illetően is. A 2000. és 2005. közötti időszakra vonatkozóan, a menedzserek 80 százaléka az árbevétel növekedéséről, 75 százalékuk a vállalati vagyon értékének gyarapodásáról számolt be. A megkérdezett vállalatok 70 százalékának nőtt a nyeresége, 67 százalékuknál történt új befektetés és 60 százalékuknál nőtt a foglalkoztatottak száma ebben az időszakban. A vállalatok majdnem fele számolt be intenzívebb kutatás-fejlesztési tevékenységről.

A 2010-ig tartó időszakra vonatkozó várakozásait tekintve a megkérdezett cégvezetők 92 százaléka az árbevétel további bővülését, 84 százalékuk a nyereség növekedését, 70 százalékuk a vállalati vagyon növekedését várja. Új befektetést a cégek 69 százaléka, több munkavállaló foglalkoztatását pedig 65 százalékuk tervez. Exportjuk növekedését a megkérdezett cégek 53 százaléka, az import növekedését 40 százaléka tartja valószínűnek.

1. Ábra
A magyar üzleti környezet 2000. és 2005. közötti változásának értékelése

A magyar üzleti környezet 2000. és 2005. közötti változásának értékelése

Az AmCham tagjai értékelték a magyar üzleti környezetet, a magyar gazdaság helyzetét és a benne rejlő növekedési lehetőségeket. A befektetők az üzleti környezetben a legkedvezőbb változásokat a következő három területen tapasztalták az elmúlt öt év során: (1) ipari infrastruktúra (2) munkaerőpiac (3) közlekedési feltételek (nemzetközi szállítási kapcsolatok, légi közlekedés, és az utak minősége). Az infrastruktúrán belül a telekommunikáció terén elért ja-

¹ A kiadványban az AmCham tagjaira utalva a felmérésben résztvevő 114 céget értjük. Az AmCham-nek 2005-ben 570 tagja volt. Ezek egy része vállalat, másik része egyéni vagy non-profit tag.

CLIFFORD CHANCE

A Clifford Chance LLP a világ első globálisan integrált jogi tanácsadója, amely 3200 ügyvéddel van jelen a világ 28 pénzügyi központjában.

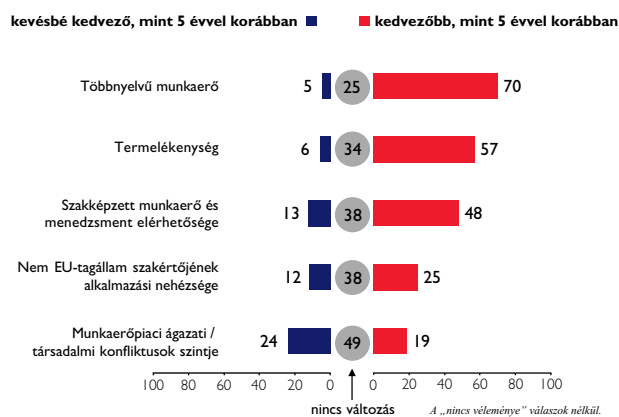
A Köves & Társai Clifford Chance ügyvédi iroda a globális szervezet tagja amely 1993 óta van jelen Magyarországon. Az Iroda jogi tanácsadást nyújt a pénzügyi és gazdasági jog minden területén beleértve a társasági jogot, a pénzügyi- és bankjogot, az ingatlanjogot, a részvény-és tőkepiacokat valamint az adózást és munkajogot, valamint a peresügyeket érintő tanácsadást. Iparági szakosodás révén kiemelkedő szerepet játszik az energiatörvény, a pénzügyi szolgáltatási szektort valamint az egészségügyet és telekommunikációs szektorokat érintő tanácsadásban.

THE GALLUP ORGANIZATION

A Gallup Organization a világ egyik legelismertebb kutatócége, amely több mint 20 országban van jelen. Elismerten vezető szerepet játszik a vélemények és viselkedések mérésében és elemzésében, és világszerte a legnagyobb vállalatok számára szolgál tanácsadással és kutatással. A Gallup erőforrásaival és tudásával segítséget nyújt a szervezeteknek üzleti teljesítményük javításában, elkötelezettebb és termelékenyebb alkalmazottak és jövedelmezőbb ügyfelek megszerzése révén. A The Gallup Organization regionális központja 1990 óta Magyarországon van.

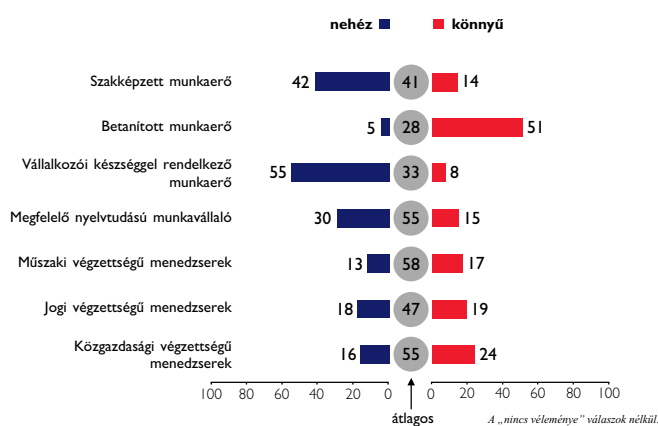
2. Ábra
A munkaerőpiac jellemzői

„A befektetők még mindig nehezen találnak megfelelően szakképzett munkaerőt, ... és műszaki háttérű menedzsert.”

3. Ábra

Megtalálja-e a megfelelően képzett munkaerőt Magyarországon?

„A magyar szellemi munkát végző alkalmazottakat határozottan kreatívabbnak és képzetebbeknek illetve nagyon motiválnak tartják, viszont őket is kevésbé lojálisnak ítélik, mint más európai ország magas végzettségű munkavállalóit.”

ulást értékelték a legjelentősebbnek, amit a megnövekedett versenynek és a rendelkezésre álló megbízható, minőségi szolgáltatóknak tulajdonítanak. A megkérdezett cégek körülbelül 40 százaléka viszont kedvezőtlen változásokat tapasztalt az elmúlt öt év során az üzleti környezet stabilitásában, a foglalkoztatás összköltségeinek és a megélhetési költségek alakulásában.

1. A magyar munkaerő értékelése

A megkérdezett vállalatok túlnyomó többsége szerint javult a munkaerő termelékenysége és a munkavállalók nyelvtudása. Ugyanakkor a cégek egy kisebb része enyhén erősödő ágazati és társadalmi konfliktusokat érzékel a munkaerőpiacon. (2. Ábra)

A befektetők még mindig nehezen találnak megfelelően szakképzett munkaerőt (42 százalék), megfelelő vállalkozói készséggel és nyelvtudással rendelkező munkavállalót, és műszaki háttérű menedzsert. Ezzel ellentétben szakképzetlen munkaerőt a megkérdezettek többsége könnyen talál. (3. Ábra)

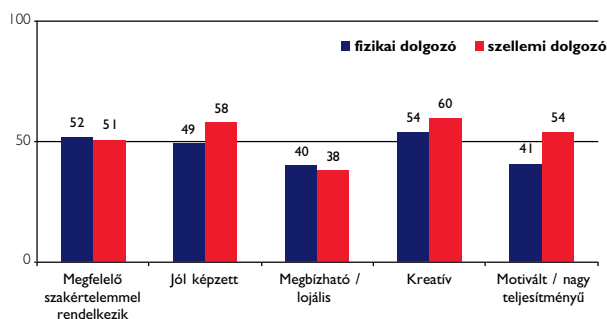
A többi európai ország munkavállalóival összehasonlítva, a magyar fizikai dolgozók tudását és képzettségét szinte azonosnak ítélik. A megkérdezett vállalatvezetők a magyar fizikai dolgozókat kreatívabbnak tartják európai társaiknál, ugyanakkor kevésbé lojálisnak, és kevésbé motiválnak is. A magyar szellemi munkát végző alkalmazottakat határozottan kreatívabbnak és képzetebbeknek illetve nagyon motiválnak tartják, viszont őket is kevésbé lojálisnak ítélik, mint más európai ország magas végzettségű munkavállalóit. (4. Ábra)

4. Ábra

A magyar munkaerő összehasonlítva az európaival

Kérdés:

A következő szempontok alapján hasonlítsa össze az európaival! (külön a fizikai és külön a szellemi munkát végzőket) középértékek, 50=ugyanolyan

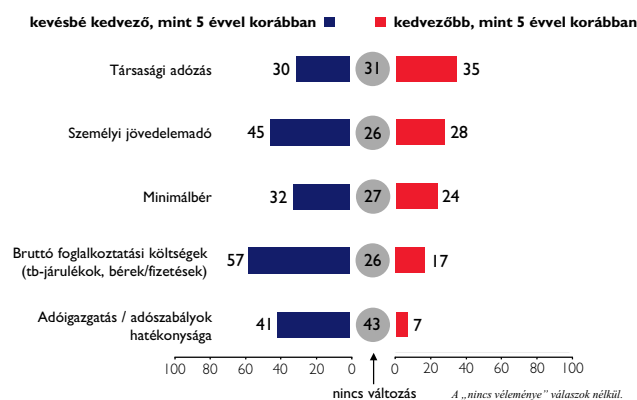

2. Társasági adózás, és a foglalkoztatás költségei

Az elmúlt öt év változásait áttekintve a megkérdezett üzletemberek az egyik legnagyobb gondot a foglalkoztatással kapcsolatos egyre növekvő költségekben, illetve az adóigazgatás (adószabályok) hatékonyságának csökkenésében látják.

A társasági adózásról a vállalatvezetők véleménye kiegyensúlyozott: kicsit többen ítélik a változásokat kedvezőnek, mint kedvezőtlennek. A cégvezetők majdnem fele szerint a személyi jövedelemadó kedvezőtlen irányba változott, míg kevesebb mint egyharmaduk szerint a változás pozitív volt. (5. Ábra)

5. Ábra
A társasági adózás és foglalkoztatás költségei

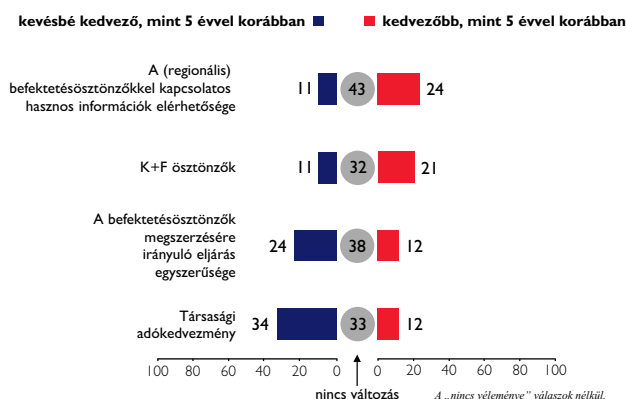
3. Befektetésösztönzés

A válaszadók szerint cégeik egyre nehezebben kapnak társasági adókedvezményeket. A regionális befektetésösztönzőkről több hasznos információ áll rendelkezésre.

A cégek több mint egyharmada nem értékelte a kutatás-fejlesztésre vonatkozó ösztönzők változását, ami azt mutatja, hogy a válaszadók egy részének ez nem központi kérdés, de akik válaszoltak, azok inkább kedvező irányú változást tapasztaltak a K+F ösztönzők területén. A befektetési kedvezmények megszerzésének folyamata azonban nem egyszerűsödött az elmúlt években. (6. Ábra)

„... az egyik legnagyobb gondot a foglalkoztatással kapcsolatos egyre növekvő költségekben... látják.”

6. Ábra
Befektetésösztönzés

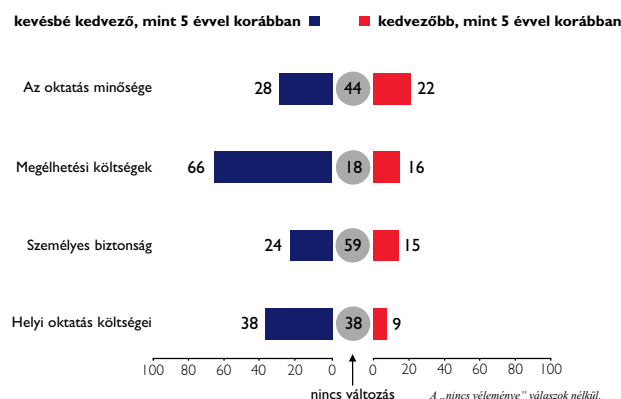

4. Életkörülmények

A befektetők az életkörülményeket meghatározó bizonyos elemek kedvezőtlen irányú változását érzékelték. A válaszadók nagy része (66 százaléka) szerint a megélhetési költségek növekedtek, és főként ennek tulajdonítható ez az érzetük.

A megkérdezett üzletemberek közül többen érzik úgy, hogy romlott az oktatás színvonala, mint akik úgy gondolják, hogy javult. A megkérdezett AmCham tagok többsége (59 százalék) nem érzékelt változást személyes biztonságban. (7. Ábra)

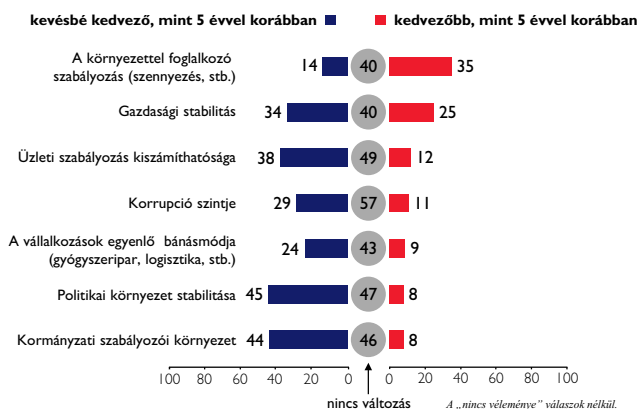
7. Ábra
Az életkörülmények egyes elemei

5. Az általános szabályozási környezet romlása az elmúlt öt évben

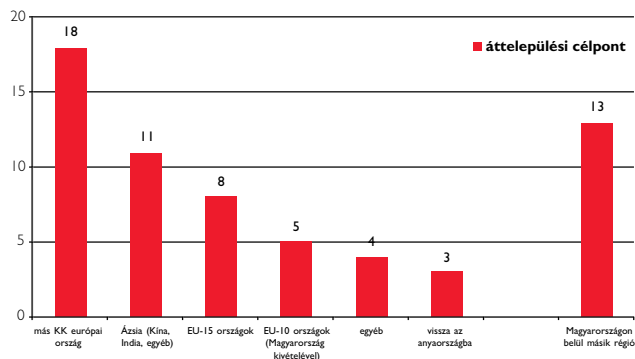
A befektetők 44 százaléka szerint az általános kormányzati szabályozói környezet romlott az utóbbi öt évben. A cégek lényegében az üzleti környezet stabilitása szempontjából fontos valamennyi területen kedvezőtlen irányú változást jeleznek az öt évvel ezelőtti állapothoz képest. Ez alól egyedül a környezetvédelmi szabályozás kivétel.

8. Ábra
Üzleti környezet stabilitása

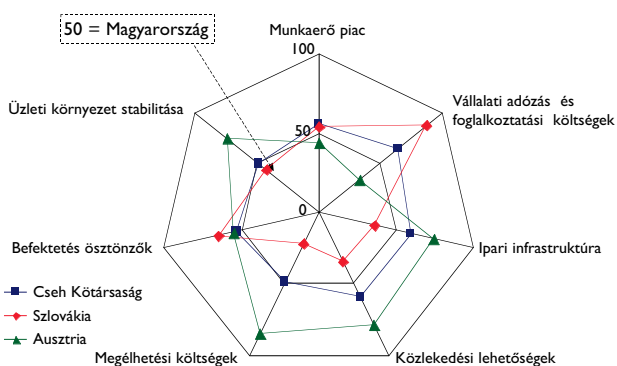
9. Ábra
Befektetői megfontolások

Kérdés:
Az Ön vállalata, vagy anyavállalata foglalkozott-e/éppen most foglalkozik/ foglalkozni fog-e a cég tevékenységének (teljes vagy részleges) áttelepítésével Magyarországon belül vagy azon kívülre?
Ha igen, hova? Kérem jelölje meg a megfelelő országo(ka)t/régió(ka)t!

„A cégek több mint kétharmada gondolkodik további közvetlen tőkebefektetésben ... ezekért ... a többi közép-kelet-európai ország lesz Magyarország legfőbb versenytársa, ...”

10. Ábra
Közép-európai versenyképesség

Az üzletemberek körülbelül egyharmada (29 százaléka) szerint lett kedvezőtlenebb a helyzet a korrupció terén. 11 százalékuk érzékelt javulást ezen a területen, 57 százalékuk szerint a helyzet változatlan. A válaszadók 38 százaléka szerint az üzleti szabályozás kiszámíthatósága romlott az elmúlt öt évben. Figyelmet érdemel, hogy a cégek mindössze 8 százaléka szerint javult a politikai környezet stabilitása, miközben 45 százalékuk szerint ennek éppen az ellenkezője történt. (8. Ábra)

6. Befektetői megfontolások, Magyarország versenypozíciója

A cégek több mint kétharmada gondolkodik további közvetlen tőkebefektetésben az elkövetkező öt évben. Az új befektetések 14 százalékát Magyarországra tervezik hozni. A felmérés szerint ezekért a tőkebefektetésekért a többi közép-kelet-európai ország lesz Magyarország legfőbb versenytársa, hiszen ez az országcsoport körülbelül ugyanolyan mértékben (13 százalék) részesedik majd ezen cégek befektetéseiből mint Magyarország.

Ahogy általában minden befektető, az AmCham tagvállalatai is – illetve azok anyavállalatai – telephelyeik áthelyezését is megfontolják, hogy a versenyből adódó kihívásoknak megfeleljenek. Összességében – valamikor a jövőben – a cégek 48 százaléka fontolgatja telephelye részleges vagy teljes áthelyezését. Minden ötödik válaszadó cég (18 százalék) tervezi telephelyének részleges vagy teljes áthelyezését a közép- és kelet-európai régió területére, míg 31 százalék más területre telepítené át vállalkozását, többek között Ázsiába és az EU-15 országok területére. A cégek 13 százaléka Magyarországon belül tenné át működését egyik régióból a másikba. (9. Ábra)

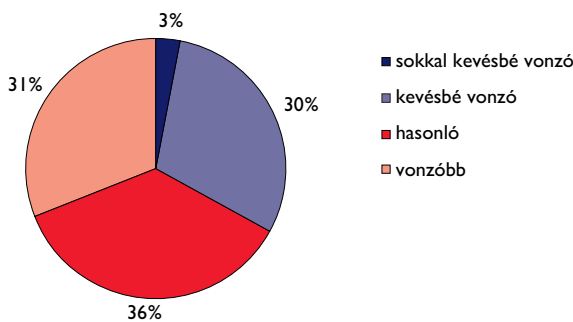
7. Magyarország versenypozíciója a közép-európai régióban

Amikor a cégek Magyarország versenypozícióját Ausztriával, Csehországgal és Szlovákiával hasonlították össze, akkor a foglalkoztatás költségei és a vállalati adózás alapján egyedül Ausztriát ítélték kevésbé versenyképesnek. A cégek az egyes országok versenyképességét néhány tényező összehasonlításával értékelték, s a Magyarországon dolgozó üzletemberek Csehország üzleti életének elemeit érezték leginkább hasonlónak a magyarországihoz. A különbség elhanyagolható, de a megkérdezettek szerint Csehország valamivel jobb üzleti környezetet biztosít. Szlovákia pedig egyértelműen vezet a befektetésösztönzők biztosítása, a társasági adózás szintjének és a foglalkoztatás költségeinek csökkentése terén. (10. Ábra)

Ha még keletebbre tekintünk, a válaszadók jelentős többsége szerint Románia és Bulgária előnnyel bír Magyarországhoz képest a vállalati adózás és a foglalkoztatás költségeinek összehasonlításakor. A versenypozíció minden egyéb elemét tekintve viszont még mindig versenyhátrányban vannak Magyarországhoz képest. (11. Ábra)
Az üzletemberek mintegy harmada (31 százaléka) a mai Magyarországot vonzóbb, további 36 százaléka hasonlóan vonzó befektetési célpontnak ítéli, mint bármely egyéb lehetséges európai országot. (12. Ábra)

12. Ábra
Magyarország értékelése más lehetséges európai beruházási célpontokkal összehasonlítva

Kérdés:
Hogyan értékeli Ön ma Magyarországot más lehetséges európai befektetési célpontokkal összehasonlítva?

8. A magyar gazdasági mutatók előrejelzése

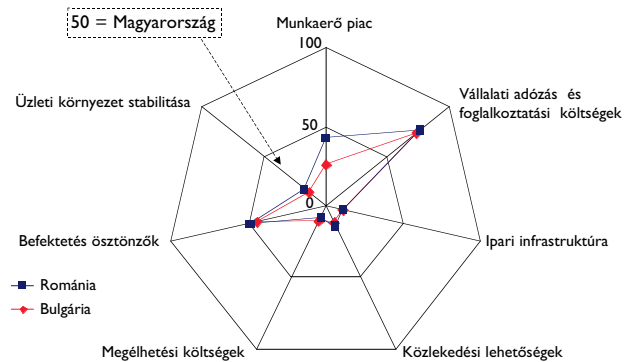
A magyar gazdasági mutatók várható alakulását tekintve, a megkérdezett üzletemberek alacsonyabb gazdasági növekedési ütemre számítanak az évtized második felében, mint az elmúlt öt évben: „csak” évi 3,3 százalékos növekedési ütemet jósolnak. Az üzletemberek szerint 2006 végére gyengülhet a forint: átlagosan 257 HUF/EUR illetve 215 HUF/USD közeli árfolyamot jósolnak (13. Ábra).

13. Ábra
Gazdasági mutatók előrejelzése

Várt növekedési ütem 2006-ban:	Becsült USD árfolyam 2006-ban végén:	Európai befektetések Magyarországon 2004-ben:
3,7%	214,6	17,6%
Várt éves növekedési ütem 2010-ig:	Becsült EUR árfolyam 2006-ban végén:	
3,3%	256,8	

2005. júniusa és szeptembere között, mielőtt az euró bevezetési időpontja körüli polémia elindult, a megkérdezett üzletemberek 58 százaléka mondta, hogy Magyarország 2010-ben csatlakozik az eurózónához, míg több mint egyharmada szerint erre csak 2010 után kerül sor. (14. Ábra)

11. Ábra
Romániához és Bulgáriához viszonyított versenyképesség

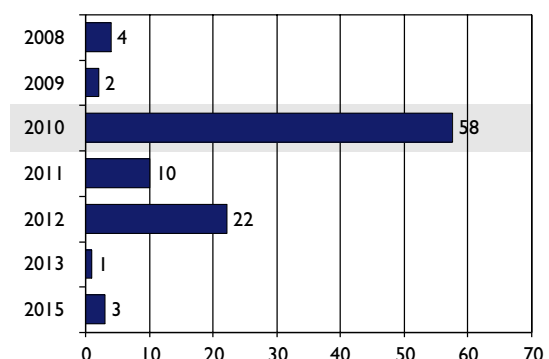

„Az üzletemberek mintegy harmada a mai Magyarországot vonzóbb, további 36 százaléka hasonlóan vonzó befektetési célpontnak ítéli, mint bármely egyéb lehetséges európai országot.”

„2005. júniusa és szeptembere között ... a megkérdezett üzletemberek 58 százaléka mondta, hogy Magyarország 2010-ben csatlakozik az eurózónához...”

14. Ábra
Magyarország eurózónához való csatlakozásának várt éve

Kérdés:
Ön szerint mikor, melyik évben csatlakozik Magyarország az Eurózónához?

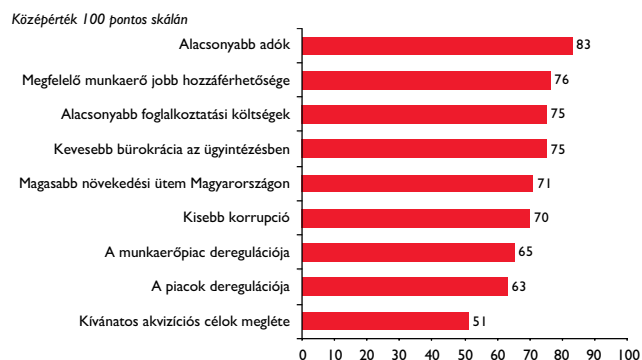

15. Ábra

Mire lenne szükség ahhoz, hogy Magyarország még vonzóbb befektetési célpont legyen?

Kérdés:

Magyarországi befektetést megfontolva, mennyire fontosak ezek az Ön vállalata számára, amikor a befektetés helyszínéről dönt?

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Az AmCham és a The Gallup Organization ezúton is köszöni a válaszadók közreműködését.

Az AmCham külön köszöni a The Gallup Organization támogatását a felmérés elkészítésében, és a Clifford Chance segítségét a felmérés eredményeinek közzétételében.

9. Mire lenne szükség ahhoz, hogy Magyarország még vonzóbb befektetési célpont legyen?

Arra vonatkozóan, hogy Magyarország mivel teremthetne vonzóbb üzleti környezetet, a cégek kívánságlistájának elején az adószint csökkentése (83 százalék) illetve a megfelelően képzett munkaerő jobb elérhetősége (76 százalék) áll. Szintén nagyon fontosnak ítélik az alacsonyabb foglalkoztatási költségeket (75 százalék) és a kisebb bürokráciát a szabályozásban (75 százalék). Ezt követi a magasabb növekedési ütem (71 százalék) és a kisebb korrupció (70 százalék) iránti igény. S végül, a munkaerőpiac deregulációja (65 százalék) és általában a piacok deregulációja (63 százalék) zárja a listát. (15. Ábra)

Az AmCham és a The Gallup Organization közös felmérésüket, a Befektetői Barométert évente tervezik elkészíteni. Ez a független elemzés az AmCham tagvállalatok felsővezetőinek véleményét és várakozásait, a magyar befektetői környezetet vizsgálja.

Az Amerikai Kereskedelmi Kamara (AmCham) non-profit, kormányoktól független, önálló szervezet, amelyet 1989 novemberében 32 amerikai vállalat alapított Magyarországon. Ez volt az első AmCham Kelet-Európában. Ma az AmCham az üzleti élet egyik legmeghatározóbb képviselője Magyarországon. A Kamara létrejötte után gyors ütemben bővítette tagságát, magyar és külföldi tagjainak száma mára 570-re nőtt. Tagjaink 22 országból jöttek, befektetéseik összértéke az összes külföldi működőtőkének körülbelül 60%-át adja, több mint 200 000 főt foglalkoztatnak, éves exportjuk a teljes magyar export közel felét teszi ki. A Kamara tagjai az elmúlt 15 évben több mint 210 millió forintot adtak a szervezetnek keresztül különböző jótékonyági célokra.

Az AmCham célja, hogy az amerikai, valamint a nemzetközi üzleti élet fő képviselője legyen Magyarországon, és növelje az ország nemzetközi versenyképességét.

Ennek elősegítése érdekében, a nemzeti versenyképesség különböző tartópilléreit vizsgálva az AmCham 2003-ban útjára indította "Rövid Állásfoglalások" c. sorozatát, melyből eddig az alábbiak jelentek meg:

- I. Közvetlen külföldi tőkebefektetések ösztönzése (2003. június)
- II. Versenyképességünk egyik tartópillére: az oktatás (2004. január)
- III. Versenyképességünk egyik tartópillére: a logisztika (2004. augusztus)
- IV. Versenyképességünk egyik tartópillére: az adórendszer (2004. szeptember)
- V. Versenyképességünk egyik tartópillére: a felelős vállalatirányítás (2005. április)